

Поглед на извештавање о токовима готовине из различитих перспектива

Снежана Кнежевић^{1*}, Александра Митровић², Звездан Илић³

¹ Универзитет у Београду, Факултет организационих наука

² Универзитет у Крагујевцу, Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

³ Accounting & Taxation Center, д.о.о. Београд

Сажетак: У веома конкурентном окружењу у коме данашња предузећа послују, прецизна анализа извештаја о токовима готовине од суштинског је значаја за опстанак једног предузећа. Извештај о токовима готовине пружа инвеститорима и другим интересним групама информације о приливима и одливима готовине и промени у готовини и готовинским еквивалентима која из тога проистиче. За ову сврху, извештај о токовима готовине класификује токове готовине у три кључне активности – пословне, инвестирања и финансирања.

У раду ће пажња бити фокусирана на идентификовање значаја и употребе извештаја о токовима готовине за предузеће или појединачни пројекат, како оног извештаја који представља део годишњег обрачуна предузећа, тако и пројектованог извештаја о токовима готовине. Инвеститори пажљиво гледају ток готовине из пословних активности, јер је он у најтешњој вези са билансом успеха и зарадом предузећа. Извештај о токовима готовине може да пружи одговор на то како предузеће управља својим растом, што је од посебног значаја за пројектовање будућих финансијских перформанси.

Кључне речи: токови готовине, профитабилност, рачуноводство, извештавање, пројектовање

JEL класификација: M41

Different perspectives on the cash flow statement

Abstract: In a highly competitive environment in which today's companies operate, the precise analysis of cash flow statement is essential for the survival of a company. Statement of cash flows provides investors and other stakeholders with the information about cash inflows and outflows and consequent changes in cash and cash equivalents. For this purpose, cash flow statement classifies cash flows into three key activities - operating, investment and financing.

In this paper, attention will be focused on identifying the nature and use of the cash flow statement for the projects of either a company or an individual project, having in mind both the report as a part of companies' annual accounts and the projected cash flow statement. Investors closely watch cash flow from operating activities because it is most closely related to income statement and earnings of the company. Statement of cash flows can be the answer to how the company manages its growth, which is of particular importance for projecting future financial performance.

Keywords: cash flow, profitability, accounting, reporting, projecting

JEL classification: M41

* knezevics@fon.bg.ac.rs

1. Увод

Када се посматра стратешки план, који предвиђа широке смернице за будућност, може да се истакне да он представља темељ процеса планирања било ког предузећа, а уједно и његов кључни управљачки алат (Ђурић и сар., 2011). Управљање пројектима на стратешком нивоу (укључујући програме и портфолија пројекта), сматра се средством за спровођење корпоративне стратегије. Превођење стратегије у програме препознато је као основни процес (Jamieson & Morris, 2004). Исти аутори препознају да пројектни стратешки менаџмент није довољно истражен у предузећима и у литератури која се односи на пројекте (Aubry и сар., 2012: 182).

Подаци биланса стања су статички, јер мере једну тачку у времену, односно на датум биланса стања. Биланс успеха, с друге стране, садржи многе неготовинске трансакције, док је извештај о токовима готовине динамичког карактера. Извештај о токовима готовине, заправо, бележи промене у другим финансијским извештајима током периода и фокусира се готовину расположиву за пословне активности и инвестиције (Mills & Yamamura, 1998).

Неадекватно разумевање односа између токова готовине и токова рентабилитета често доводи до доношења погрешних финансијских одлука. Иако су уско повезани, токови готовине и токови рентабилитета су различити. Извештај о токовима готовине показује приливе и одливе готовине, док биланс успеха приказује приходе и расходе једног предузећа или пројекта. Извештај о токовима готовине се доводи у везу са ликвидношћу, а биланс успеха показује да ли је генерисан добитак (или није).

Део финансијског планирања за пројекте је разумевање прилива и одлива готовине који ће бити генерисани од стране пројекта. Табела токова готовине је алат који се користи за идентификовање токова готовине у виду извора и употребе готовине.

Посебно је важно правити разлику између пројектовања токова готовине и пројектовања профитабилности. Током израде пројектованог извештаја о токовима готовине треба имати у виду значај мониторинга финансијског учинка пројекта, у смислу настанка неочекиваних трошкова и промене у плановима финансирања пројекта.

2. Рачуноводство за пројектни менаџмент

Развој пројектног менаџмента у складу је са широким могућностима имплементирања ове дисциплине у свим областима људског живота и рада (Јовановић и сар., 2012: 69).

Пројектно рачуноводство је фокусирано на употребу рачуноводственог система за праћење финансијског напретка пројекта кроз честе финансијске извештаје. Ово рачуноводство је витална компонента пројектног менаџмента. То је заправо, специјализована грана управљачког рачуноводства са примарним фокусом на обезбеђивање финансијске успешности пројекта предузећа, као што је на пример, лансирање нових производа. Рачуноводство за пројектни менаџмент је много више од тога него сагледавање како приходи и расходи који се односе на пројекат, утичу на главну књигу у смислу евидентирања финансијских трансакција. Ова проблематика обухвата традиционално рачуноводство, буџетирање, финансирање, готовинске токове, као и зарађену вредност заједно са још неколико квантитативних дисциплина. Рачуноводство управљања пројектима, такође,

укључује следећа поља као што су: стратегије и доношење извршних одлука, портфолио менаџмент и више традиционалних фаза управљања пројектима. Кључне везе на релацији управљање пројектима – рачуноводство, приказане су на следећој слици:

Слика 1: Управљање пројектима и рачуноводство

Извор: (<https://technet.microsoft.com/en-us/library/hh242752.aspx>)

Прикупљање информација је кључни елемент у управљању пројектима, финансијама и рачуноводству. Прибављање тачних информација од кључног је значаја за успех пројекта.

2. Финансијско планирање и улога финансијског менаџера

Док је рачуноводство примарно фокусирано на евидентирање или категоризацију финансијских трансакција у сврху израде и интерпретације финансијских извештаја, циљ финансија је да се развију тзв. „benchmarks“, који би били водич за менаџере. Пројектни менаџер који има централну позицију у пројекту, треба да обрати посебну пажњу на организациону шему како би се јасно разграничила улога коју има рачуноводство у односу на улогу коју имају финансије у успешној реализацији пројекта.

Имајући у виду различите врсте одлука које менаџер доноси, може се рећи да је сврха менаџмента да управља финансијским извештајима (билансима). У том контексту, од финансијског менаџера се очекује да креира оптималан биланс стања да би се генерисао оптималан принос за власнике предузећа.

Финансијски менаџер доноси две врсте одлука – финансијске и инвестиционе. Финансијске одлуке се примарно односе на микс дугова и капитала, док се инвестиционе одлуке доносе у вези са залихама и капацитетом, а што се одражава на нето обртни капитал и фиксна улагања. Независно од тога да ли финансијски менаџер доноси финансијске или инвестиционе одлуке, план мора да постоји. Улога финансијског планирања јесте у томе да се идентификују очекивања и преведу у финансијски формат, који подразумева три извештаја: буџет готовине,

про-форма биланс успеха и про-форма биланс стања. Пре него што се ови финансијски извештаји саставе, менаџер мора да размотри мисију предузећа и стратегијско планирање. У зависности од циља, финансијски менаџер може да замени про-форма извештаје са финансијским предвиђањима и финансијским пројекцијама.

Планирање је важна функција менаџмента која се најефикасније обавља преко припреме буџета и предвиђања. Предвиђање је процес процене очекиваних будућих финансијских перформанси и положаја предузећа у будућности. Уобичајени типови предвиђања укључују предвиђање новчаних токова, пројектовање биланса успеха и пројектовање биланса стања. Предвиђање помаже у одређивању вероватних промена у финансијским перформансама и положају предузећа, када се посматрају у контексту различитих претпоставки у формирању пројекција. Предвиђање је полазна тачка у одређивању захтеваних ресурса из предузећа који су квантификовани у буџетима. Буџети квантификују финансијске таргете (циљеве) које треба да оствари менаџмент организације. Буџетски процес често почиње са припремом мастер буџета који се потом користи као основа за припрему буџета одељења и оперативних буџета. Буџетирање помаже у ефективној алокацији ресурса организације између конкурентних потреба (нпр. одељења, производи итд.), да би се остварили финансијски циљеви предузећа. Буџети и предвиђања помажу предузећима да се баве потенцијалним проблемима проактивно и избегну догледна усла грла у ресурсима предузећа.

Мисија предузећа и стратешко планирање морају да буду инкорпорирани у утврђивање стратешких оперативних планова. На крају, али не најмање по својој важности, финансијски план треба да се развије. Улога стратешког финансијског плана је двострука. Прво, служи за комуницирање са осталим плановима, а друго, преко њега се успостављају показатељи за мерење и контролу. Финансијско планирање засновано на расположивим подацима, је ништа друго до предвиђање будућих активности и финансијског стања, што је важно за раст предузећа и управљање променама.

Одлучивање које се односи на финансијско планирање базира се на четири случаја (Uzun и сар., 2003):

- Ниво улагања у фиксна средства;
- У периоду за који се планира, ликвидност предузећа и захтевани ниво (нето) обртног капитала;
- Композиција дугова и капитала;
- Начин процењивања пословних одлука.

Извештај о токовима готовине користи се у финансијском планирању. Циљ уређивања извештаја о токовима готовине је у томе да се спречи сужавање ликвидности. Финансијско планирање има три компоненте укључујући инпуте, модел планирања и аутпуте. Улаз код финансијских планова састоји се од текућих и будућих процена финансијских извештаја (Oral & Akkaya, 2015: 263). Исходи финансијских планова су табеле пројектованог биланса стања, процењеног биланса успеха и пројектована употреба ресурса.

4. Извештавање о токовима готовине и њихово пројектовање

Извештај о токовима готовине један је од кључних извештаја за пројекат или предузеће и представља преглед готовинских токова који се обухвата за предузеће или пројекат.

Многи корисници финансијских извештаја у бројним индустријама чак сматрају да је извештај о токовима готовине кључни финансијски извештај. Када се комбинује са другим финансијским информацијама може да буде користан инструмент за анализу кључних односа у финансијским извештајима, оцену прошлих перформанси и предвиђање будућих перформанси. Потом, важно је имати у виду да се у билансу успеха користи обрачунска метода (enl. *accrual method*), тако да је извештај о токовима готовине неопходан да се идентификују извори готовине (одакле готовине долази) и употреба готовине (у које сврхе се готовина троши). Према МРС 7 – Извештај о токовима готовине, неопходно је да ентитет припрема извештај о токовима готовине у складу са захтевима овог стандарда, као и да га презентује као саставни део својих финансијских извештаја за сваки период за који се финансијски извештаји презентују (МРС 7).

Извештај о токовима готовине је преглед токова готовине који су се догодили током протеклог рачуноводственог периода. Пројекција будућих токова готовине назива се буџет токова готовине.

Када је реч о анализи токова готовине, посебно важан део је обртни капитал који се дефинише као неопходан износ новца да би се олакшало пословање предузећа и трансакције, а израчунава се као разлика између обртне имовине (готовина или средства близу готовини) и краткорочних обавеза (обавезе које доспевају у наредном обрачунском периоду). Обрачун износа обртног капитала даје брз увид у финансијску анализу ликвидности предузећа у односу на будући обрачунски период. Уколико се утврди да је износ обртног капитала адекватан (довољан), развијање буџета готовинских токова можда неће бити критично. У супротном случају, ако се чини да је износ обртног капитала недовољан, то упућује на чињеницу да се у буџету готовинских токова могу јавити проблеми у вези са ликвидношћу.

У чему је значај извештаја о токовима готовине? Одговор на ово питање произилази из чињенице да нето добитак (са резултирајућим компонентама) који произилази из обрачунског рачуноводства (enl. *accrual accounting*) не даје податке о изворима и употреби готовине за измирење обавеза и оперативне потребе.

Извештај о токовима готовине има три компоненте према MSFI/IFRS (Међународни стандарди финансијског извештавања/*International Financial Reporting Standards*) или ORP/US GAAP (Општеприхваћени рачуноводствени принципи/*Generally Accepted Accounting Principles*) (табела 1):

- Готовина обезбеђена из пословних активности;
- Готовина обезбеђена из активности инвестирања;
- Готовина обезбеђена кроз активности финансирања.

Табела 1: US GAAP vs. IFRS

	US GAAP (SFAC 95)/ASC 230	MPC 7/IAS 7 (Међународни рачуноводствени стандард 7/ International Accounting standards 7)
Наплаћена камата	токови готовине из пословних активности	токови готовине из пословних активности или токови готовине из активности инвестирања
Плаћена камата	токови готовине из пословних активности	токови готовине из пословних активности или токови готовине из активности финансирања
Наплаћена дивиденда	токови готовине из пословних активности	токови готовине из пословних активности или токови готовине из активности инвестирања
Исплаћена дивиденда	токови готовине из активности финансирања	токови готовине из пословних активности или токови готовине из активности финансирања
Плаћени порези	токови готовине из пословних активности	токови готовине из пословних активности или токови готовине из активности инвестирања и токови готовине из активности финансирања
Отворене позајмице од банке (дозвољено прекорачење по текућем рачуну)	токови готовине из активности финансирања	*

*Узима се у обзир код готовине и готовинских еквивалената. Према параграфу 8, IAS 7, салдо рачуна код банке често флукутира од позитивног до прекорачења, и уколико ентитет класификује прекорачења по рачуну код банке као готовину и готовинске еквиваленте, требало би да такву политику обелодани.

Биланс успеха не приказује токове готовине за обрачунски период и утицај пословних активности на ликвидност и солвентност.

Постоји низ погледа на готово сваки аспект финансијског извештавања. Због значаја који токови готовине имају у процесу вредновања, не изненађује да је ово област која стимулише жестоке академске и стручне расправе. Најчешће је реч о дивиденди и камати које могу да се класификују као пословне активности или активности финансирања. Ово резултира разноликошћу у извештајној пракси предузећа, тако да се од финансијских аналитичара захтева да ураде одговарајућа прилагођавања (корекције) приликом поређења. Примера ради, ако је предузеће укључило камату (трошак) у оквиру одељка токова готовине из активности финансирања, онда је неопходно да финансијски аналитичар коригује готовину из пословних активности за тај износ када рачуна слободан ток готовине за потребе процене. С друге стране, камата која се обелодани у оквиру пословних активности, мора да буде рекласификована од стране инвеститора који се фокусирају на процену способности предузећа да отплаћује дуг у активности финансирања.

Када је реч о извештајној пракси за трошкове истраживања и развоја, сагледава се да се они уобичајено класификују као токови готовине из пословних активности, али и да постоји један број аналитичара који су мишљења да су то дугорочне инвестиције у будуће активности за генерисање прихода.

Без обзира на значај који има извештај о токовима готовине, аналитичар не треба да га посматра изоловано. Неопрезан аналитичар може да пропусти важне информације садржане у другим извештајима, уколико изоловано посматра извештај о токовима готовине. Примера ради, ако посматра CAPEX у извештају о токовима готовине у оквиру активности инвестирања, неће видети купљену опрему путем финансијског лизинга, јер се та информација објављује у билансу стања. Да би се помогло аналитичарима да избегну тзв. 'CAPEX BLIND SPOT', односно да превазиђу аналитички хазард, очекује се да се опишу неготовинске

транзакције (инвестирања и финансирања) на неком другом месту у финансијским извештајима.

Директна vs. индиректна метода у изради извештаја о токовима готовине односи се само на обрачун токова готовине из пословних активности, са напоменом да је вредност ових токова готовине иста за обе методе, док су токови готовине из активности инвестирања и активности финансирања непромењени (исти за обе методе). Директна метода је карактеристична по томе што идентификује актуелне приливе и одливе готовине, као нпр. наплату потраживања од купаца, износ плаћен добављачима, итд. Индиректна метода почиње са нето добитком, а потом се чине неопходна прилагођавања (усаглашавања) да би се добили токови готовине из пословне активности.

Најважнија ставка у извештају о токовима готовине је одељак који се односи на токове готовине из пословних активности који показује готовину генерисану у кључним активностима предузећа (енгл. “core business activities”). У финансијској анализи, капитални издаци (енгл. *Capital Expenditure – CAPEX*) понекад се одбијају од токова готовине из пословних активности да би се добио слободан ток готовине (енгл. *Free Cash Flow*)¹. Образложење за одбијање капиталних издатака је да је су они неопходни посматрајући компанију у контексту генерисања својих прихода (“враћање кроз реализацију учинака”)².

Однос између готовинског тока из пословања и капиталних издатака који би био виши од један, указује на способност менаџмента да из интерних извора финансира поред капиталних издатака финансира још и отплату дугова, исплату дивиденди и друго. Начелно гледајући, ако рацио готовинских токова и капиталних издатака расте (*Готовински ток из пословних активности/CAPEX*), то је уобичајено позитиван знак. Када је реч о употреби извештаја о токовима готовине, битно је напоменути и то да је за пословне и финансијске аналитичаре од примарног значаја коришћење извештаја о токовима готовине за одређивање квалитета зараде (добитка) једног предузећа. Тако, слободан ток готовине или пак ток готовине из пословних активности, треба да се прати заједно са пословним добитком. Праћењем неколико серија података, може да се утврди да ли предузеће примењује тзв. агресивно рачуноводство у смислу да вештачки диже зараду (добитак). Продужена дивергенција у овим серијама могла би да укаже управо, на поменуто.

¹ Слободан готовински ток се користи у процесу вредновања.

² Реч је о стицању средстава која ће имати користан век трајања и изван пореске године. Примера ради, предузеће мора да купи нова средства као што су зграде, опрема, или можда да надогради (побољша) постојеће капацитете тако да опет њихова вредност као средства (ставке активе) расте. Постоје две врсте CAPEX-а – онај који се односи на улагање за постојећи ниво пословне активности предузећа и онај који се односи на проширење, односно улагање у нова средства ради подстицања будућег раста. Међутим, независно од начина улагања, CAPEX је готовина која се троши у сврху покретања будућих токова готовине и остварења знатног приноса на имовину (енгл. *Return on assets – ROA*). Треба имати у виду и то да CAPEX треба да буде у складу са пословно комерцијалним циљевима предузећа. С друге стране, они расходи који су потребни за функционисање предузећа из дана у дан, као што су плате запослених, комуналије, одржавање и поправке, спадају у категорију пословних издатака (енгл. *Operational Expenditure – OPEX*). OPEX је заправо готовина предузећа која се троши да би се залихе обрнуле у току пословног циклуса. У OPEX се такође укључује и амортизација постројења и опреме која се користи у процесу производње.

Опште улоге посматрајући повећања и смањења у билансу стања током времена јесу:

	ПОВЕЋАЊЕ	СМАЊЕЊЕ
АКТИВА	одлив	прилив
КАПИТАЛ И ОБАВЕЗЕ	прилив	одлив

Примера ради, повећање потраживања од купаца или залиха подразумева употребу готовине.

Поред одељка који се односи на токове готовине из пословних активности, у извештају о токовима готовине егзистирају још два одељка – токови готовине из активности инвестирања и токови готовине из активности финансирања.

Токови готовине из активности инвестирања се углавном односе на улагања које предузеће може да учини у хартије од вредности, као и улагања у фиксна средства. Токови готовине из активности финансирања подразумевају активности које утичу на промену величине и структуре сопственог капитала и задуживања (или отплате дугова).

Уобичајено је погрешно схватање да је извештај о токовима готовине имун на преварне радње, јер компанија мора да потврди стварни промет, као и салдо на рачунима код банака. Међутим, ово важи само за укупан промет токова готовине, док токови готовине из пословних активности лако могу да буду предмет преварних радњи када се погрешно класификују ставке које би требало да буду расход. Примера ради, *WorldCom* је погрешно класификовао пословне расходе као капиталне издатке, што има за последицу уклањање расхода из биланса успеха, као и њихово уклањање из одељка токова готовине из пословних активности у извештају о токовима готовине а уместо тога, овај износ се појавио у одељку токова готовине из активности инвестирања, који мање користе финансијски аналитичари.

Извештај о токовима готовине се укратко може илустровати на следећи начин:

Токови готовине из пословних активности	97.000.000
Токови готовине из активности инвестирања	(20.000.000)
Токови готовине из активности финансирања	17.000.000
Нето повећање готовине	94.000.000
Почетно стање готовине	18.000.000
Крајње стање готовине	112.000.000

Када је реч о значају који имају информације из извештаја о токовима готовине, треба имати у виду и то да постоји неколико показатеља (рација) која користе готовински ток из пословне активности.

РАЦИЈА ТОКОВА ГОТОВИНЕ	КОМПОНЕНТЕ
Однос токова готовине из пословних активности и прихода од продаје (маржа готовине из пословних активности)	$\frac{\text{Токови готовине из пословних активности}}{\text{Приходи од продаје (нето вредност)}}$
Однос токова готовине из пословних активности и средстава (активе)	$\frac{\text{Токови готовине из пословних активности}}{\text{Укупна актива}}$
Однос токова готовине из пословних активности и дугова	$\frac{\text{Токови готовине из пословних активности (након камате)}}{\text{Укупни дугови}}$
Радио реинвестирања	$\frac{\text{Токови готовине из пословних активности (након дивиденди и текућих дугова)}}{\text{Капитални издаци (трошкови)}}$
Рација покрића критичних потреба	$\frac{\text{Токови готовине из пословних активности}}{\text{Камете, текући дугови и дивиденде}}$
Радио покрића камате готовином	$\frac{\text{Токови готовине из пословних активности (након текућих дугова)}}{\text{Камате}}$
Рација покрића дивиденди	$\frac{\text{Токови готовине из пословних активности (након камате и преференцијалних дивиденди)}}{\text{Дивиденде на обичне акције}}$
Однос токова готовине из пословних активности и пословног добитка	$\frac{\text{Токови готовине из пословних активности (након камате и опорезивања)}}{\text{Пословни добитак (након камате и опорезивања)}}$

Један од презентованих рација који је од посебног значаја који је приказан у табели је тзв. маржа токова готовине из пословних активности (engl. *cash flow margin*), која служи за мерење колико добро могу да се кроз свакодневно пословање предузећа трансформишу приходи од продаје производа, робе и услуга у готовину. Раст овог показатеља показује позитивну тенденцију у смислу да предузеће још увек има способност да трансформише приходе од продаје у готовину.

5. Студија случаја- пројектовани извештај о токовима готовине

За потребе ове студије случаје узета је хипотетичка фирма у земљи која је провајдер за МВА студије страног универзитета.

Пример има и једну специфичност, а то је подизање дивиденде у износу већем од остварене добити у 2018. години, јер је у питању међудивиденда, а на основу већ прикупљених информација о наредним уписним роковима.

У наставку су презентовани пројектовани финансијски извештаји: биланси стања, биланси успеха и извештаји о токовима готовине за године од 2016-2020.

Пројектовани биланси стања хипотетичке фирме на дан 31.12. за године 2016-2020. (у РСД)

Ставке	2016	2017	2018	2019	2020
Готовина и готовински еквиваленти	303.494	54.772.119	79.954.544	201.774.372	375.169.792
Потраживања од купаца	39.312.000	84.672.000	114.912.000	166.320.000	175.392.000
Залихе	0	0	0	0	0
Остала обртна средстава	0	0	0	0	0
Укупна обртна имовина	39.615.494	139.444.119	194.866.544	368.094.372	550.561.792
Стална средства	4.305.000	4.305.000	4.305.000	4.305.000	4.305.000
Акумулирана амортизација (Исправка вредности)	(478.333)	(1.913.333)	(3.348.333)	(4.305.000)	(4.305.000)
Укупна стална средства	3.826.667	2.391.667	956.667	0	0
Укупна актива	43.442.161	141.835.786	195.823.211	368.094.372	550.561.792
Обавезе према добављачима	0	0	0	0	0
Обавезе за порез на добит	948.035	15.474.235	26.013.614	29.577.980	31.753.993
Обавезе за ПДВ	0	0	0	6.600.000	6.960.000
Краткорочни кредити	5.553.125	7.807.261	5.439.585	(62.171)	(70.057)
Унапред наплаћени приходи	0	0	0	0	0
Укупне краткорочне обавезе	6.501.160	23.281.496	31.453.199	36.115.809	38.643.936
Дугорочне обавезе	11.568.805	5.494.759	0	0	0
Укупне обавезе	18.069.965	28.776.255	31.453.199	36.115.809	38.643.936
Основни капитал	20.000.000	20.000.000	20.000.000	20.000.000	20.000.000
Нераспоређена добит ранијих година		5.372.196	(3.040.469)	144.370.012	311.978.563
Нераспоређена добит – текућа година	5.372.196	87.687.335	147.410.481	167.608.551	179.939.293
Укупан капитал	25.372.196	113.059.531	164.370.012	331.978.563	511.917.856
Укупна пасива	43.442.161	141.835.786	195.823.211	368.094.372	550.561.792

Пројектовани биланси успеха хипотетичке фирме за период од 1.1.-31.12. за године 2016-2020.

Ставке	2016	2017	2018	2019	2020
Приходи	46.800.000	248.400.000	360.000.000	396.000.000	417.600.000
Директни трошкови	17.940.000	95.220.000	138.000.000	151.800.000	160.080.000
Бруто маржа	28.860.000	153.180.000	222.000.000	244.200.000	257.520.000
Бруто маржа (%)	62%	62%	62%	62%	62%
Оперативни трошкови					
Зараде запослених	3.803.000	8.268.000	8.268.000	8.268.000	8.268.000
Порези и доприноси	2.097.550	3.876.600	3.876.600	3.876.600	3.876.600
Закуп пословних просторија	4.340.000	7.440.000	7.440.000	7.440.000	7.440.000
Опремање канцеларија	2.650.000				
Трошкови одржавања простора	595.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000
Трошкови предавача - УК професори	3.750.000	15.000.000	15.000.000	15.000.000	15.000.000
Транспортни трошкови УК предавача	450.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000
Трошкови маркетинга	1.750.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Трошкови рачуноводства	630.000	1.080.000	1.080.000	1.080.000	1.080.000
Трошкови ревизије	29.166	350.000	350.000	350.000	350.000
Трошкови одржавања догађаја	1.700.000	3.700.000	4.500.000	4.000.000	4.000.000
Укупни оперативни трошкови	21.794.716	45.534.600	46.334.600	45.834.600	45.834.600
Добит из пословања	7.065.284	107.645.400	175.665.400	198.365.400	211.685.400
Камата	266.720	3.048.830	806.305	222.202	(7.886)
Амортизација	478.333	1.435.000	1.435.000	956.667	
Порез на добит	948.035	15.474.235	26.013.614	29.577.980	31.753.993
Нето добит	5.372.196	87.687.335	147.410.481	167.608.551	179.939.293
Нето добит / приходи	11%	35%	41%	42%	43%

Пројектовани извештаји о токовима готовине за период од 1.1.-31.12. за године 2016-2020.

Ставке	2016	2017	2018	2019	2020
Нето новчани ток из пословања					
Нето добит	5.372.196	87.687.335	147.410.481	167.608.551	179.939.293
Амортизација	478.333	1.435.000	1.435.000	956.667	0
Промена у потраживањима	(39.312.000)	(45.360.000)	(30.240.000)	(51.408.000)	(9.072.000)
Промена залиха					
Промена у обавезама	0	0	0	0	0
Промена пореза на добит	948.035	14.526.200	10.539.379	3.564.366	2.176.013
Промена у ПДВ	0	0	0	6.600.000	360.000
Унапред наплаћени приходи					
Нето готовински ток из пословања	(32.513.436)	58.288.535	129.144.860	127.321.584	173.403.306
Инвестирање и финансирање					
Купљена или продага имовина	(4.305.000)				
Токови готовине из активности инвестирања	(4.305.000)				
Улог оснивача	20.000.000				
Промене у дугорочним кредитима	11.568.805	(6.074.046)	(5.494.759)	0	0
Промене у краткорочним кредитима	5.553.125	2.254.136	(2.367.676)	(5.501.756)	(7.886)

Дивиденде			(96.100.000)		
Нето готовински ток из активности финансирања	37.121.930	(3.819.910)	(103.962.435)	(5.501.756)	(7.886)
Готовина на почетку периода	0	303.494	54.772.119	79.954.544	201.774.372
Нето промена готовине	303.494	54.468.625	25.182.425	121.819.828	173.395.420
Готовина на крају периода	303.494	54.772.119	79.954.544	201.774.372	375.169.792

6. Закључак

Вредност извештаја о токовима готовине је у томе што он може да се користи за процену квалитета зараде (добитка) и финансијску флексибилност. Поред тога, у значајној мери може да помогне у предвиђању токова готовине. Сет рација токова готовине у комбинацији са традиционалним финансијским извештајима - билансом стања и билансом успеха може да буде од посебне користи у одређивању финансијских снага и слабости једног ентитета, што је од посебног значаја код пројектовања будућих финансијских перформанси.

Имајући у виду да су подаци о приливима и одливима готовине засновани на објективним чињеницама, може се слободно рећи да су подаци који су презентовани у извештају о токовима готовине економска реалност, те је овај извештај саставни део финансијске анализе, са посебним фокусом на идентификовање способности предузећа да генерише готовину, као и то у којој мери је готовински ток из пословних активности у корелацији са пословним добитком.

Литература

1. Aubry, M., Sicotte, H., Drouin, N., Vidot-Delerue H. & Besner, C. (2012). Organisational project management as a function within the organisation, *International Journal of Managing Projects in Business*, 5(2), 180-194.
2. Đurić, D., Knežević, P.S. & Barjaktarović Rakočević, S. (2011). Računovodstveni sistem informisanja za planiranje i kontrolu u bankama, *Management – časopis za teoriju i praksu menadžmenta*, 61, 43-53.
3. Jamieson, A. & Morris, P.W.G. (2004). Moving from corporate strategy to project strategy, in Morris, P.W.G. and Pinto, J.K. (Eds), *The Wiley Guide to Managing Projects*, Wiley, Hoboken, NJ, 177-205.
4. Jovanović, P., Čolić V., Đorđević, V. & Mitić, A. (2012). Primena projektnog menadžmenta u upravljanju organizacionim projektima, *Management – časopis za teoriju i praksu menadžmenta*, 64, 69-76.
5. Looste, J. (2007). An evaluation of the usefulness of cash flow ratios to predict financial distress, *Acta Commercii*, 7(1), 1-13.
6. Mills, J.R. & Yamamura, J.H. (1998). The power of cash flow ratios, *Journal of Accountancy*, 186(4), 53- 60.
7. Митровић, А. и Вучић, В. (2015). Рачуноводствено информисање у функцији подршке пословном одлучивању у предузећу, *Менаџмент у хотелијерству и туризму*, 3(2), 89-95.

8. МРС 7, Министарство финансија,
<http://mfin.gov.rs/UserFiles/File/MRS/Medunarodni%20racunovodstveni%20standard%207-%20Izvestaj%20o%20tokovima%20gotovine.pdf> (датум приступа 23.2.2016).
9. Oral, C. & Akkaya, C. G. (2015). Cash Flow at Risk: A Tool for Financial Planning, *Procedia Economics and Finance*, 23, 262-266.
10. Uzun, E., Türk, Z. & Uzun, E. (2003). The Role of Business Success and Innovation in Financial Planning, *Journal of Management and Economics, Management and Economy*, 10(2), 63-73.
11. <https://technet.microsoft.com/en-us/library/hh242752.aspx> (датум приступа 13.2.2016).

Примљено: 13.06.2016. Прихваћено: 15.06.2016.